
Verhoging als vernedering

En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.
(Joh. 12:32)

W. Verboom

Machtswisseling

Wat een machtswisseling is, weten we in onze tijd wel. In enkele landen werden in de eerste helft van dit jaar dictators van de troon gestoten. Het ene land na het andere in noordelijk Afrika was het toonbeeld van bloedige opstand, revolutie en omverwerping van de troon. Maar wat gebeurt er als een machthebber verjaagd is? Dan is het gevaar groot dat weer andere dictators opstaan, hun kans schoon zien en op de troon azen. We hebben dat al zo vaak gezien in de wereldgeschiedenis.

Eenmaal vond de grootste machtswisseling plaats. Dat was toen Jezus werd gedood aan het kruis op Golgotha. Toen werd niet Hij, maar de satan van zijn troon gestoten, niet door het bloed van anderen te vergieten, maar door zijn eigen bloed te laten vloeien. Daardoor vond een troonsverwisseling plaats zoals die nog nooit had plaats gevonden en zoals die ook nooit meer zal plaats vinden. Toen gebeurde wat we lezen in Johannes 12: 32: En Ik, als Ik van de aarde verhoogd ben, zal allen naar Mij toe trekken.

Vernedering is verhoging

Wat direct opvalt is dat Jezus zijn lijden en sterven hier een verhoging noemt. Verhoging is het gaan van een opgaande lijn. Eerlijk gezegd is dat een vreemde uitdrukking voor lijden en dood, die pal indruist tegen ons denken en ons leven.

Letterlijk kunnen we het wel volgen. Jezus wordt straks naar Golgotha gebracht. Dan wordt Hij neergelegd op het kruis en daaraan met handen en voeten vastgenageld. Vervolgens wordt het kruis met Jezus er aan hangend recht overeind gezet en vastgemaakt en dan hangt Jezus daar tussen hemel en aarde. Maar hebben wij niet geleerd als catechisant en later als catecheet dat dit de diepste trap van zijn vernedering is? Werd Hij toen niet verlaten van God en mensen? Hoe kan Jezus spreken over die vernedering als een verhoging? De dood aan het kruis is toch de meest vreselijke doodstraf die je je kunt voorstellen. Bovendien was het de grootste schande wanneer je aan het kruis stierf. Alleen slaven en de ergste misdadigers ondergingen in de Romeinse tijd de

doodstraf aan het kruis. Hoe kan dan Jezus deze ontstellende vernedering zijn verhoging noemen? Dat is omdat deze stap naar beneden in wezen, dat is van Gods kant bekeken of van het einde uit bekeken, een stap omhoog is. Het kruis van Jezus is de deur naar zijn verhoging op Pasen; de hellevaart van Jezus is de trap naar zijn hemelvaart. Ik bedoel niet alleen dat de dood aan het kruis de weg baant naar de verhoging, de opstanding op de Paasmorgen, maar ik bedoel: zo zeker als dit sterven plaats vindt, zo zeker zal de verhoging plaats vinden. Dit unieke kruis, het kruis van Jezus, bestaat eenvoudig niet zonder zijn verhoging op Pasen. Zoals ook andersom zijn verhoging op Pasen niet bestaat zonder zijn vernedering. Daarmee is tegelijk deze stap, deze vernedering die verhoging is, een totale omkering van ons denken en doen.

Maar moeten we daaruit de conclusie trekken dat het voor Jezus in wezen niet zo erg is wat er met Hem gaat gebeuren. Het mag dan als een vernedering gezien worden, Hij zelf ervaart het als zijn verhoging. Nee, absoluut niet. Daarvoor hoeven we alleen maar te lezen wat er in vers 27 staat: nu is mijn ziel in beroering en wat zal Ik zeggen: Vader, verlos Mij uit dit uur. Daar hebben we dezelfde ongelooflijke angst als in de hof van Gethsemane. 'k Roep Heer in angst tot U gevloeden, ai haast U tot mijn hulp en red. En toch, ondanks dat dit sterven een afschuwelijk lijden inhoudt, noemt Jezus het zijn verhoging. Of moeten we zeggen: *juist* omdat dit sterven een afschuwelijk lijden, zelfs het meest vreselijke lijden inhoudt, noemt Jezus het zijn verhoging. Hier komen we in aanraking met een mysterie, dat tegelijk een diep heilgeheim is. De verhoging van Jezus vertoont zich aan ons in het gewaad van het tegendeel. *Wij* mensen zien zijn vernedering. *Wij* zien een toegetakeld mens aan het vloekhout. Pijn lijdend, worstelend en roepend vanuit de afgrond, in de nacht van Godverlatenheid. Maar precies zo is het zijn verhoging, omdat God het zo ziet en het daarom zo noemt. God ziet wat wij niet zien, *nog* niet zien. De vernedering van Jezus is de buitenkant van zijn verhoging, de binnenkant. De buitenkant roept wellicht meelij op: wat is dit erg, zoveel pijn, zoveel angst! Maar de binnenkant vraagt niet om meelij, maar vraagt om geloof. En daar gaat het om.

De stervende graankorrel

Want wat gebeurt hier? Wat hier gebeurt, is dat Jezus mensen onder de macht van de duivel vandaan haalt. Hij stoot de dictator van de wereld van de troon, niet door kracht, noch door geweld, maar door het tegenovergestelde. Niet door het bloed van anderen te vergieten, maar door zijn eigen bloed te geven. Zijn macht is vrijwillig gekozen machteloosheid. Dat is zijn grote liefde. Hij laat zich daar aan het kruis in onze plaats hangen en met zijn bitter lijden en sterven boet Hij voor de schuld van onze zonden. En precies zo ontnemt Hij

aan de duivel al zijn aanspraken op ons. Aan het kruis voltrekt zich het geheim van de graankorrel. Hoe zal die graankorrel ooit vrucht dragen? Alleen als die in de aarde valt en daar sterft. Dat is het diepe geheim van het sterven van Jezus. Als Jezus sterft aan het kruis roept Hij niet: 'het is mislukt', maar 'het is volbracht.' En toen Jezus dat riep, gebeurde er met de duivel wat we lezen in vers 31: nu zal de vorst van deze wereld buiten geworpen worden.

Allen losgetrokken

Welke zegen brengt deze verhoging als vernedering ons? Dan zijn we bij het tweede deel van de tekst: en als Ik van de aarde verhoogd ben, zal Ik allen naar Mij toe trekken. Wij mensen zitten vast en moeten los getrokken worden. Wij zitten vast in een mislukt verleden, aan een verslaafd leven, aan haat en nijd. Kortom in heel dat kluwen van ongerechtigheid, die de Bijbel de schuld en de macht van de zonde noemt. We zitten vast, omdat de duivel ons vast greep en wij Hem. Wij zitten vast aan hem. Maar nu gaat Jezus door zijn lijden en sterven mensen lostrekken van de satan door ze naar zich toe te trekken. Hier komen we met een volgend mysterie, een volgend heilgeheim in aanraking. In de verhoging als vernedering van Jezus zit een ongelooflijke kracht. Het is de kracht van zijn trekkende liefde. Er is niets sterker dan zijn liefde. Gods eeuwige liefde voor verloren zondaren, die wij in onszelf zijn. De kracht van de duivel is sterk. Maar de trekkracht van Jezus' liefde is sterker. Hij houdt gewoon niet op met ons te trekken, met ons los te trekken, totdat de duivel loslaat. En in onze geloofsovergave aan Hem, is dat werkelijkheid in ons leven. Dat *zien* we niet, dat mogen we geloven omdat Jezus het hier zegt. Dat is de waarheid van zondag 1 van de *Heidelbergse Catechismus*: dit is mijn enige troost in leven en sterven, dat ik niet van mezelf ben, maar van Jezus. Die mij losgetrokken heeft van de dictatuur van de duivel. Nu mag ik delen in zijn heil, en het wonder van zijn genade ervaren, door het geloof, de overgave aan Hem.

Dat wil God Jezus doen. Maar wil Hij het ook met ons doen? Ja, dat wil Hij ook met ons doen. Want Jezus zegt: Ik zal *allen* tot Mij trekken. Wie zijn die allen? Alle mensen zonder meer? Mensen die Hem liefhebben en mensen die Hem haten? Nee, dat zou de ernst van het ongeloof bagatelliseren en de verhoging van Jezus als vernedering ridiculiseren. Met *allen* wordt bedoeld: niet alleen de joden, maar ook de heidenen. Daarom sprak Jezus over zijn verhoging op het moment dat de Grieken naar Hem toe kwamen en Hij wist dat toen zijn uur gekomen was. Hij kwam om de toorn van God niet alleen tegen Israël, maar tegen het *ganse* menselijke geslacht te dragen zegt de Catechismus (vraag en antwoord 37). Door het geloof in Hem wordt ook in ons leven de machtwisseling van kracht die eenmaal op Golgotha plaats vond. O welk een macht heeft uwe liefde.

Door het geloof

Maar er is meer. We zagen dat de verhoging van Jezus zichtbaar wordt in zijn tegendeel, in zijn vernedering. En nu zou het zomaar kunnen dat we die vernedering ook in ons eigen leven herkennen. Wat kan er in ons leven veel zijn van het kruis dat Jezus droeg. Verdriet, frustraties, teleurstellingen, eenzame nachten. Als in de berijmde psalm 25: eenzaam ben ik en verschoven, ja d' ellende drukt mij neer. De ziekte waar we niet tegen op kunnen. De wonden om het verlies van geliefden, de pijn om gebroken relaties, waardoor het nooit meer zo wordt als het was. Dat kan maar zo de werkelijkheid van ons leven zijn, van onze kant. Maar diezelfde werkelijkheid van onze kant, is ook een werkelijkheid van Gods kant. Als we getrokken worden door Jezus, vallen we in de armen van de Vernederde, die juist zo de Verhoogde is. Omdat Hij onafwendbaar naar zijn verhoging ging. Dat is nu ook onze diepste werkelijkheid, als we bij Jezus mogen behoren. Delen in zijn vernedering is, hoe je het wendt of keert, delen in zijn verhoging. Ook wij moeten zijn als het zaad dat valt in de aarde. We moeten sterven, het kan niet anders. Want anders komt het nooit tot het nieuwe, het eeuwige leven. Alleen als we sterven, leven we. Dat gebeurt onmiddellijk als we sterven. Dan trekt Jezus ons meteen tot zich in zijn eeuwige verhoging. Maar dat gebeurt dan omdat ten diepste de vernedering met Jezus *nu* al delen is in zijn verhoging. Dat is het geheim van de vernedering van Gods kinderen met Jezus. Nu is dat nog verborgen, maar eenmaal zal het onthuld worden. Nu is het nog een geloofswerkelijkheid. Maar eenmaal gaat het geloven over in aanschouwen. Dat zal gebeuren als de verhoging van Jezus zichtbaar wordt in zijn wederkomst in grote macht en heerlijkheid. Dan zal openbaar worden dat de duivel zijn macht is kwijtgeraakt. En ook allen die het kruis van Jezus een ergernis en een dwaasheid hebben gevonden. Maar allen, die Hem hebben lief gekregen, door het geloof, als het werk van de Heilige Geest zullen ervaren dat het lijden van deze tegenwoordige wereld niet opweegt tegen de heerlijkheid die aan ons geopenbaard zal worden. Dat is het wondere evangelie, dat de eeuwen door blijft.

Wat God doet, dat is wel gedaan,
daar laat ik het bij blijven.

Al moet ik door de engten gaan
waar mij de dood zal drijven.

Als God mij leidt,
kan ik de tijd
van duisternis verdragen:
ik zal zijn licht zien dagen.

(LvK, 432:3)